

Keskkonnaministri määruse
„Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning
põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks“ eelnõu

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse veeseaduse § 158 lõike 5, § 161 lõike 11 ja § 167 lõike 2 alusel. Määruse eelnõu koostamise aluseks on uus volitusnorm, mis on sätestatud 30.01.2019 vastu võetud veeseaduses (RT I, 22.02.2019, 1).

Eelnõu koostamisel on lähtutud kehtiva veeseaduse § 26¹ lõikest 1. Määruse eelnõu tekst kordab kehtiva veeseaduse ja Vabariigi Valitsuse 01.01.2002 *kuupäev* määruse nr 288 „Veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded¹“ (edaspidi *määrus 288*) teksti, milles on tehtud mõned muudatused väetise hoiustamise osas, lisatud on uusi nõudeid siloladustamiskohtade ja rullisilo põllul hoidmise kohta. Seletuskirja selgitatakse muudatusi.

Määruse nr 288 redaktsioonide seletuskirjad on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumist.

Määruse eelnõu on ette valmistanud Keskkonnaministeeriumi veesakonna nõunik Ann Riisenberg (tel 626 2828, ann.riisenberg@envir.ee). Eelnõu keeleteimetaja oli Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee). Määruse eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Elina Lehestik (tel 626 2904, elina.lehestik@envir.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane määrus koosneb kümnest paragrahvist ja kolmest lisast. Eelnõukohases määruses sätestatakse veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele, samuti mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla hoidmise nõuded. Eelnõukohases määruses sätestatakse ka väetise ja silo vedamise ning ladustamise nõuded ning haritava maa ühe hektari kohta aastas antavad maksimaalsed lämmastikukogused põllumajanduskultuuride kaupa sõltuvalt kultuuri kasvuks vajalikust väetustarbest.

Paragrahv 2 lõige 4, paragrahv 3 lõige 5 ja paragrahv 7 lõige 2 täpsustavad veeseaduse paragrahvi 119 lõike 1 punkti 6 sõnastust, mille kohaselt on veekaitsevööndis keelatud pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet.

Paragrahvi 3 lõikes 4 asendati senine vedelsõnnikuhoidla aiaga ümbritsemise nõue kõrvaliste isikute ning loomade hoidlasse pääsemise vältimise nõudega ning õigusselguse huvides on taasesitatud tahke mineraalväetise hoidla kohta sarnased nõuded.

Tänapäeva põllumajanduses tavapäraselt ei hoiustata mineraalväetisi (nii tahkeid kui ka vedelaid) koguses, mis ületaks ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust. Samas on järjest populaarsemaks muutunud erinevate vedelväetiste kasutamine, mistõttu sätestati sama paragrahvi lõikes 5 uus nõue: vedelat mineraalväetist võib hoida väljaspool vedela mineraalväetise hoidlat ja veekaitsevööndit mahus, mis ei ületa ühte vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.

Paragrahvi 5 lõikes 2 täpsustatakse põllumajandustootjatelt tulnud tagasisidest lähtuvalt, millal loetakse vedelsõnniku- ja virtsahoidla kaetuks. Hoidla loetakse kaetuks kui hoidlat katab

kõva, painduv või ujukate, sealhulgas loomulik koorik.

Paragrahvis 6 sätestatakse nõuded siloladustamiskohtadele. Võrreldes kehtiva määrusega on lisatud uusi sisulisi sätteid. Lisaks tavapärasele siloladustamiskohtadele silorullis või silotranžees kasutatakse ka silo ladustamist maa peale silopätsidena. Maa peal hoitavaid silopätsi võiks nende võimaliku keskkonna reostuse riski poolest lugeda sarnaseks sõnniku aunas hoidmise riskiga. Seetõttu on lisatud lõige 5, mis sätestab asukohanõuded maa peal ladustatavale silole.

Sama paragrahvi lõige 6 sätestab keelu silopätsi paigutamiseks samale kohale kahel järjestikusel aastal, et vältida toitainete kumuleerumist ühte kohta.

Praegu kehtiva määruse sõnastuse järgi peab silomahla hoidla mahutama vähemalt 10 liitrit silomahla 1 m³ silohoidla ruumala kohta. Lõike 8 kohaselt peab väiksema silomahlahoidla mahutavuse korral olema tagatud silomahla mahutavus virtsa või vedelsõnnikuhoidlasse lisaks 8 kuu sõnnikukogusele. Silomahlahoidlat peab vastavalt vajadusele tühjendama, et oleks välistatud silomahlahoidla ületäitumine ning lekked hoidlast keskkonda.

Paragrahv 7 sätestab rullisilo põllul hoidmise nõuded. Rullisilo eri vormideks loetakse ka paki- ja tunnel- ehk tuubisilo. Lisaks kehtivale rullisilo põllul virnastamise keelule on lisatud ka rullisilo ladustamise keeld veekaitsevööndisse.

Paragrahvi 8 on lisatud sama nõue siloveo kohta, nagu on sätestatud mineraalväetiste ja sõnniku veole – vedaja peab ära hoidma veetava materjali keskkonda sattumise.

Paragrahvi 9 lõikesse 3 on toodud selguse mõttes määruse nr 288 lisa 1 olnud tekst väljaspool tabelit (normitehniline märkus).

Sama paragrahvi lõige 4 täpsustab käesoleva määruse lisa 2 toodud eelkultuuri mõju, mida arvestatakse järgneva kasvuaasta põhikultuuri lämmastikunormi planeerimisel.

Lõige 5 sätestab võimaluse eelkultuuri mõju arvestamata jätta või selle mõju arvestamist vähendada, olukorras, kus külv on ebaõnnestunud või taimik hävinud.

Paragrahvi 10 lõikes 1 täpsustatakse selguse mõttes määruse tasandil veeseaduse paragrahvi 157 lõike 1 sõnastust, mille kohaselt loetakse väetiseks ainet või valmistist, mille kasutamise otstarve on kasvatatavate taimede varustamine toitainetega. Väetiseks loetakse ka sõnnikut, virtsa, silomahla, komposti ning muid väetamiseks kasutatavaid orgaanilisi taimse või loomse päritoluga aineid, mis viiakse mulda otse või töödelduna.

Eelnõukohase määruse lisa 2 tabeli pealkirjas on tehtud täpsustus.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Kuna eelnõu tekst põhineb määrusel nr 288, millega on nõukogu direktiiv 91/676/EMÜ juba üle võetud, ei ole direktiivi artiklite ülevõtmise tabelit selle eelnõu kohta koostatud.

4. Määruse mõju

Kuna määruse kehtestamisega seotud aluseid sisuliselt ei muudeta, on eelnõukohase määruse mõju sama, mis on Vabariigi Valituse määrusel nr 288. Seega uut oodatavat mõju ei kaasne.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevus, rakendamiseks vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa uusi tegevusi, täiendavaid kulusid ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2019. aasta 1. oktoobril, samal ajal uue veeseadusega.

7. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu saadetakse koostööstamiseks Maaeluministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale ja Eestimaa Talupidajate Keskliidule eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.